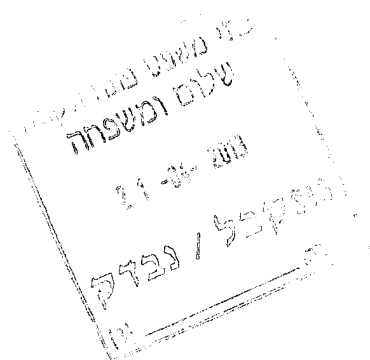

עמותת 'בני-ברוך' – ע.ר 58029753

באמצעות ב"כ עו"ד צ. גלמן ו/או ד. אזולאי
משרד אריאל שמר ושות'
מרח' דניאל פריש 3, תל-אביב
טל': 03-6091001 ; פקס 03-6091002

התובעת

- נגד -

אהרון אפלבוים

באמצעות ב"כ עו"ד ישי שניידור
רח' יהודה הלוי 45 תל-אביב 65157
טל': 077-5472001 ; פקס 077-5472003

הנתבע

כתב הגנה

הנתבע, שיהיה מיוצג בהליך זה על-ידי בא כוחו הח"מ יתכבד להגיש את כתב הגנתו. כל טענות הנתבע הן במצטבר ולחילופין, לפי העניין.

מילים מקדימות

תביעה זו הוגשה בעקבות פניית הנתבע לגורמים המוסמכים בתלונה על שילוב תוכנית הלימודים של קבוצת 'בני ברוך' (פורמלית באמצעות העמותה 'לגדול בכיף') במערכת החינוך. הנתבע לא פרסם את התלונה או ידיעה מקבילה כלשהי ברבים, לא פנה לאמצעי התקשורת, לא עשה שימוש מקובל ברשתות חברתיות. אך ורק פנה לרשויות בבקשה שיידרשו לעניין.

למרות זאת, לאחר שמכתב התראה כוחני ששלחה התובעת לנתבע לא הביא לכניעתו של האחרון, הוגשה תביעה זו, תוך שימוש לרעה בדיני לשון הרע וניצול פערי הכוחות שבין ארגון רב עוצמה לבין אזרח בודד שמעז לצאת נגדו, כדי לנסות להשתיק ולו פניה לרשויות בעניינים הנוגעים לארגון.

וכך השיב הנתבע למכתב האיום שקיבל מהתובעת (מכתבו נספח ג2 לכתב התביעה):

"יש לקוות, שהרשויות יעשו את תפקידן, יבדקו בצורה יסודית את תלונתו [של הנתבע – י.ש] ואת טענותיו. במידה וימצאו שאין ממש בתלונה, מן הסתם ידחו אותה, ובמידה וימצאו שיש בה ממש יפעלו בהתאם...
בידי 'בני ברוך' די עוצמה, כלים וממון כדי להתמודד עם פנייתו של מר אפלבוים. כל שעליה לעשות הוא לטעון בפני הרשויות המוסמכות, שבודאי לא יקבלו החלטה מבלי לשומעה כדין. כלומר, במקום לשסות פרקליטים רבי ניסיון

וכישרון באזרחים מהיישוב, להנחותם לנסח עבורם את ההתייחסות לטענות, שתישלח לאותן רשויות אשר קיבלו את הפנייה (ובאופן כללי, לפעול בזירה הציבורית – ולא במכתבי איום – כדי להוכיח את שמבקשת להוכיח)."

לצערנו, דבר אינו יכול למנוע מ'בני ברוך' – גוף עתיר ממון וכוח – להגיש תביעת לשון הרע נגד מר אפבלאום (ולא נגד עיתון 'הארץ', למשל), לנסות להטביעו בחובות שכר טרחה ובעול התמודדות ממושכת בבית המשפט, וכמובן לנפח את סכום התביעה לסכומים מופרכים ונטולי אחיזה בדיון, על-מנת שזה ירחף מעליו כעננה מטרידה בשוכבו ובקומו (ר' ת"א (ים) 06/8069 החברה לאוטומציה נ' אריה גור), והכל כדי לדחוף אותו לפשרה שכל מטרתה שישתוק".

מסתבר, כי הנתבע חזה את הנולד, והתובעת פעלה בדרך הנפסדת שסללה במכתב האיום: הגשת תביעה מופרכת ומנופחת בסכומה, באמירות הכלולות בה המהוות כל אחת מהן עילת תביעה עצמאית, ובמספר הסעדים הנתבעים בה, והכל בניסיון להלך אימים ולהטיל אפקט מצנן על הנתבע. ואולם, אין בכוונת הנתבע להיכנע או לשתוק. הנתבע ינהל את הגנתו על-מנת להגן על זכותו של האזרח הקטן לפעול גם בעניינם של גורמים חזקים ורבי עוצמה – ובענייננו זכותו המינימאלית לפנות לרשויות במכתב תלונה (!), ללא מורא מתביעות דיבה.

א. הצדדים

1. הנתבע הוא בחייו האישיים מנהל בחברת הי-טק, תושב כוכב-יאיר, נשוי, אב לשני ילדים וסב לשלושה נכדים.
2. הנתבע נחשף מקרוב ובאופן אישי לפועלה הנפסד של 'בני ברוך' בעקבות הצטרפותו של בנו אליה, שם גם פגש (או אולי הופגש) את מי שבהמשך נשא לאישה. הוא חזה מקרוב, באופן אישי ובלתי אמצעי, כיצד פועלת 'בני ברוך' באמצעים מתוחכמים יותר ופחות כדי להשתלט בהדרגה על תודעתם, השקפות עולמם, כספם וחייהם באופן כללי של מי שנשבה ברשתה ואשר הצטרף למעגלים הפנימיים יותר של הארגון ובודאי לגרעין הקשה שלו, וגורמת לפגיעה קשה ביחסייהם עם הורים, קרובי משפחה וחברים, עד כדי ניתוק מוחלט.
3. ויודגש: הדברים שאמר הנתבע במכתבו על 'בני ברוך', כמו גם הדיון הציבורי על 'בני ברוך' באופן כללי, מתייחסים לתנועה או קבוצה קבליסטית, המונהגת על-ידי מיכאל לייטמן, המוכרת ברבים כ-'בני ברוך' (וגם כ'קבלה לעם'). המדובר בהכרח ביישות (אמורפית) שהיא רחבה בהרבה מהתובעת, שהיא תאגיד שהוקם על-מנת לקדם ולנהל את ענייניה של אותה תנועה (לצד תאגידים נוספים שהוקמו), ובפרט באותם מקרים בהם נדרשו פעולות, שחובה או עדיף לבצען באמצעות יישות משפטית.
4. הנתבע סבור של'בני ברוך' – והכוונה כמובן למעגלים הקרובים יותר ל'מנהיג' – יש כל המאפיינים של "כת". זו היתה וזו עודנה דעתו. הנתבע אינו לבד. רבים אחרים סבורים כי ליבני ברוך יש מאפיינים של

"כת". המרכז הישראלי לנפגעי כתות, עמותה הפועלת בנושא של גופים כתתיים, סבורה כך. מומחים בעלי שם סבורים כך. אופן הפעילות של 'בני ברוך' עומד לביקורת ציבורית נוקבת. ר' לעניין זה, כדוגמא בלבד, כתבת תחקיר בעיתון 'הארץ' מאוגוסט 2012, אשר צורפה לפניית הנתבע נשוא תביעה זו (נ/1 להלן).

5. יודגש: שאלת ההגדרה של קבוצה כ"כת" והערכת הפעילות המבוצעת במסגרתה והתהליכים המתרחשים בחסותה (אמירות הנתבע במכתבו בגינן הוגשה התביעה) – כמו שאלות רבות מתחום מדעי החברה – אינה בעיה בפיזיקה שיש לה תשובה אחת, וברור שאין קונצנזוס מוחלט לגבי ההגדרות והמאפיינים. הגם שלגבי 'בני ברוך' יש הסכמה רחבה כי מדובר בקבוצה בעלת מאפיינים של כת, יתכנו דעות אחרות, גם אם הנתבע אינו מסכים עמן. מכל מקום, מעבר למשמעות המקצועית/טיפולית/"אקדמית" של המושג, לענייננו רלוונטית לא פחות המשמעות של מושג זה בשיח הציבורי, האופן בו עושה בו שימוש ומבין אותו האדם מהיישוב.

ב. התייחסות כללית לאירועים נשוא כתב התביעה

פניית התובע לרשויות:

6. במהלך דצמבר 2012 נדהם הנתבע לגלות, כי 'בני ברוך' – באמצעות עמותת 'לגדול בכיף' שהיא מעין 'עמותת בת' של התובעת, הצליחה להחדיר תוכנית לימודים למערכת החינוך במועצה המקומית טבעון. יושם אל לב, כי בגין פרטים אלה שבפניית הנתבע לרשויות לא הוגשה התביעה, כלומר אלה אינם מוכחשים.

7. הנתבע סבר (וסבור), כי שילוב ישיר או עקיף של בני ברוך במערכת החינוך הכללית היא שערורייה. הנתבע סבר שיתכן, שהגורמים האחראים בקרב הרשויות אינם ערים לקשר בין 'לגדול בכיף' לבין 'בני ברוך', או אינם מודעים כלל לקיומה של תוכנית הלימודים הנ"ל ולאישורה על-ידי גורמים נמוכים יותר, או לא נתנו דעתם למלוא משמעויות הנושא, והחליט לפנות אליהם במכתב תלונה המבקש את התערבותם (להלן: 'הפנייה'). כך עשה. [נספח א' לכתב התביעה].

8. ודוק: תלונתו של הנתבע כוונה לגורמים המוסמכים אשר אישרו את הכנסת תוכנית הלימודים של 'בני ברוך' למערכת החינוך, ומטרת התלונה היתה להביא את הגורמים המוסמכים לחקור בעניין ולהפעיל את סמכותם על הגורם שאישר את הכנסת תוכנית הלימודים ו/או לחזור בהם מהחלטתם הראשונה, ככל שהתקבלה כזו, לפי העניין.

9. לפנייה צירף הנתבע מספר מסמכים המחזקים לדעתו את העמדה כי אין לאפשר ל'בני ברוך' דריסת רגל ישירה או עקיפה במוסדות החינוך. מכיוון שהתובעת צירפה לכתב התביעה את המכתב ללא נספחיו [נספח א' לתביעה], הם יצורפו להלן ויסומנו נ/א-1: מסמך "איך כתות עובדות" (להיכרות עם התיאוריה) [כאן מצורף גם תרגום לעברית]; תחקיר מקיף ב'הארץ' על 'בני ברוך'; "תקנון" 'בני ברוך' כפי שנדון באותו תחקיר; מסמך המעיד על הקשר בין 'בני ברוך' לבין 'לגדול בכיף'.

10. ודוק': הנתבע לא פנה לאמצעי התקשורת, הוא לא פרסם דבר ברשתות החברתיות באינטרנט, הוא לא הפיץ לתקשורת "כמקובל" את המכתב ששלח. הוא פנה לרשויות בכוונה שיבדקו ויפעלו. מדובר, מבלי לגרוע מזכותו לפעול בעתיד בזירה הציבורית כפי שימצא לנכון, בהתנהלות אזרחית אחראית, מידתית, שקולה ואף מחמירה שלא לצורך.

תגובת התובעת לפניית הנתבע ומכתב האיום:

11. מייד לאחר משלוח הפנייה הנ"ל נעשו ניסיונות להשתיק את התובע ולהביאו לחזור בו מפנייתו הנ"ל לרשויות.

12. ימים ספורים לאחר הוצאת המכתב פנתה משפחת בנו של הנתבע לנתבע ואשתו ו"פתחה פתח" ל"קימום" היחסים, לאחר תקופה של הדרדרות והתרחקות. ואולם, התנאי הראשון שהוצב על-ידי משפחת הבן לכך היה חזרת הנתבע מהפנייה לרשויות אליהן הוצא המכתב על-דרך של הודעה להן שהוא חוזר בו מכל שנאמר בו.

13. לאחר שניסיון זה לא עלה יפה נשלח "מכתב ההתראה" המצורף כנספח ב' לכתב התביעה. מכתב התראה זו מהווה כשלעצמו שימוש לרעה בדיון, וניסיון כוחני של גורם רב עוצמה להלך אימים על אזרח תוך שימוש במה שלא ניתן לתאר אלא כאלימות משפטית. הנתבע יצביע בשלב זה על ההיבטים הבאים: הצגת הדברים באופן מועצם ומוגזם, שימוש במילים נרדפות מרשימות ומפחידות, קביעת 'אולטימטום' של 48 שעות לכניעה (פרק זמן שמטרתו להלחיץ ומקשה אפילו על הזדמנות לקבל ייעוץ משפטי). מאידך, אין במכתב שום פירוט על מה יצא הקצף ואילו מבין האמירות הכלולות במכתב מהוות לשון הרע – כלומר, אין שום אפשרות להבין מהמכתב מהן הטענות נגד הנתבע ולכן לא היתה גם אפשרות לבדוק אותן עניינית ולהגיב עליהן. בנוסף כולל המכתב גם הצהרות מאיימות על נזקים כבדים "שכבר נגרמו" – אך כשהנתבע ביקש הבהרה מהם אותם נזקים לא השיבה התובעת על פנייתו [נספח ג1 לכתב התביעה].

14. הנתבע יטען, כי למכתבי איום דוגמת מכתב זה שנשלח על-ידי התובעת יש השלכות חמורות על השיג ושיח הציבורי, ובענייננו על יכולתו של האזרח ולו להתלונן לרשויות ועל האינטרס הציבורי כי הרשויות יקבלו מידע מהציבור. מכתבי איום אלה משמשים כלי יעיל ובעלות אפסית להשתיק מתנגדים ולהרתיעם, לכאורה ללא כל סיכון. כאשר מחליט המאויים, כבענייננו, שלא להיכנע, הופך מכתב האיום לחלק מתיק המשפט, ושיקולי מדיניות מחייבים, בכל הכבוד, להתייחס אליו, לרבות בהקשר של פסיקת ההוצאות.

ג. הגנות הנתבע - כללי

הנתבע יטען, כי ביחס לכל הטענות בכתב התביעה לגבי כל האמירות אשר סומנו בכתב התביעה כמקימות עילת תביעה עומדות לו ההגנות הבאות.

15. הנתבע יטען, כי אין בדברים המסומנים בכתב התביעה המהווים את עילת התביעה, ובוודאי לא בכולם, משום לשון הרע.

16. הנתבע יטען כי עומדת לו הגנת הפנייה לרשות המוסמכת - סעיף 15(8) לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 [להלן: 'החוק'].

א. מכתב הנתבע הוא פנייה לרשויות המוסמכות על-מנת שיחקרו את נושא התלונה ויפעלו. זכותו של האזרח לפנות בתלונה לרשויות היא זכות אזרחית בסיסית, ואינטרס ציבורי מובהק. מובן מאליו, שאם הרשויות בודקות ומוצאות שאין ממש בפנייה, לא ינקטו בכל פעולה ולא ייגרם כל נזק.

ב. הנתבע יטען כי באופן מובהק מתקיימות כל יסודות ההגנה הנ"ל.

ג. הנתבע האמין באמונה שלמה בכל מה שכתב במכתב הפנייה הנ"ל. הוא פעל בתום-לב גמור בהתאם לאמות המידה הפסוקות בהקשר של ההגנה לפי סעיף 15(8) לחוק, וכי לא מתקיימות הנסיבות המיוחדות לפי סעיף 16 השוללות את ההגנה הנ"ל.

ד. הנתבע פעל באחריות ובמידתיות ולא הפיץ את הפנייה הנ"ל או כל פרסום מקביל אחר ברבים.

ה. אף רשימת נמעני המכתב היא מצומצמת, וכולה מורכבת מבעלי סמכות מתוך המערכת האחראים על בית הספר ניהולית ופדגוגית, והנוגעים לעניין ישירות (גורמים בודדים בהנהלת משרד החינוך: השר, המנכ"לית ומנהלת האגף לשירות פסיכולוגי ייעוצי (שפ"י); מנהלת המחוז; מנהל מחלקת החינוך במועצה המקומית; מנהל בית הספר; הגורם הרלוונטי במשרד הרווחה; מנהלת המרכז לנפגעי כתות), ויכולה היתה להיות באופן לגיטימי רחבה בהרבה (למשל: גם מנכ"ל משרד הרווחה והשר, מבקר המדינה, ראש המועצה המקומית טבעון, נבחר ציבור אחרים שם, מפקחת בית הספר ועוד).

ו. רציונל ההגנה כפי שהובהר בפסיקה – עידוד מסירת מידע לרשויות והגנה על מוסרי מידע - מתקיים במלוא עוזו, וגם מחייב, בכל סוגיה גבולית ככל שיקבע שקיימת כזו, פרשנות לטובת הנתבע.

ז. יוער, כי הוצאת המכתב גם למנהלת המרכז לנפגעי כתות אינה פוגעת בהגנת הסעיף מטעמים מספר, שהעיקריים שבהם: המרכז לנפגעי כתות הוא NGO בעל מעמד ציבורי בכל הנושאים הרלוונטיים; הגורמים הרשמיים עצמם מפנים לפרסומי המרכז לשם פירוט הכתות; טעמי מדיניות שיפוטית מחייבים שהוספת נמען כזה לא תפגע בהגנה: המרכז היה בקשר עם הנתבע, הנתבע פנה אל המרכז בעניין, זה הציע לו לפנות לגורמים המוסמכים והנתבע עדכן את המרכז בדבר הוצאת הפנייה, מבלי שהאחרון מפיץ או מפרסם את הפנייה הנ"ל לגורם נוסף כלשהו; עמדתו של המרכז לגבי 'בני ברוך' ידועה ומוכרת בלי קשר לנתבע והיתה מוכרת לו היטב. מכתבו לא העלה או הוריד.

ח. לעניין זה יובהר, כי בדו"ח האחרון על כתות בישראל שהוציא משרד הרווחה, לא מופיע פירוט של רשימת הכתות, אלא יש הפנייה לאתר המרכז לנפגעי כתות. מעבר לכך, לאורך ולרוחב הדו"ח מסתמך הדו"ח על פרסומי המרכז ומפנה אליהם. לפיכך, אפילו בנסיבות אחרות ופחות מובהקות, טבעי שאדם שמבקש להתלונן בקרב הרשויות בעניין הנוגע לדעתו לכת יפנה גם למרכז, שהרי הוא גורם מרכזי גם מבחינת הרשויות המוסמכות בכל העניינים הנוגעים לנושא, לרבות עצם קביעת רשימת הגופים שיש

לראותם ככת. העתק הקטע הרלוונטי מתוך דו"ח 'כתות בישראל' של המשרד לענייני רווחה ולשירותים חברתיים מצורף ומסומן 2/2 [הנוסח המלא מפורסם באתר המשרד].

17. הנתבע יטען כי עומדת לו הגנת הבעת הדעה לפי סעיף 15(4) לחוק.

כל האמור במכתב משקף את דעת הנתבע, בה האמין, בעניין בעל חשיבות ציבורית, על סמך מידע שהיה קיים אצלו והיכרותו עם קבוצת 'בני ברוך' ופועלה. כל האמור במכתב הוא בגדר דעה או מסקנה עובדתית, שאף היא בגדר דעה. הנתבע פעל בתום-לב לפי אמות המידה שנקבעו בדין, ולא מתקיימות הנסיבות המיוחדות לפי סעיף 16 לחוק לשלילת תום הלב.

18. הנתבע יטען כי עומדת לו הגנת החובה החברתית (האזרחית) לפי סעיף 15(2) לחוק.

הנתבע פעל מכוח חובה אזרחית (חברתית). כמי שהכיר את 'בני ברוך' ונכווה באופן אישי מדרכי פעולתה והשפעתה האפשרית, חש שחובתו האזרחית היא להתריע בפני הגורמים המוסמכים, ואולי גם למנוע מהורים אחרים את גורלו. הנתבע פעל בתום-לב לפי אמות המידה שנקבעו בדין, ולא מתקיימות הנסיבות המיוחדות לפי סעיף 16 לחוק לשלילת תום הלב. שיקולי מדיניות מחייבים עידוד האזרחים לפנות לרשויות בשל אינטרסים ציבוריים.

19. הנתבע יטען הגנת 'אמת דיברתי' לפי סעיף 14 לחוק.

הנתבע יטען כי מסקנתו שיש לראות ב'בני ברוך' "כת" ולפרש את פועלה ואת התהליכים המתרחשים במסגרתה באופן כפי שפירט במכתבו היא המסקנה הנכונה, הן במובן ה"מקצועי"/"טיפולי/אקדמי של המושג "כת", והן במובנו של מושג זה, כמו יתר המושגים הכלולים במכתב, בשיח הציבורי, ולכן אמת דיבר.

ד. התייחסות מפורטת לסעיפי כתב התביעה

מעבר להתייחסות הכללית כפי שפורטה לעיל ומבלי לגרוע מכלליות האמור בה לגבי כל האמירות הכלולות בכתב התביעה יתייחס הנתבע תמציתית לסעיפי כתב התביעה כדלקמן.

20. לסעיף 4 – הנתבע יטען כאמור, כי ל-'בני ברוך' יש מאפיינים של כת, הן במובן המקצועי (כמוגדר על-ידי חוקרים ואנשי טיפול) והן במובן ה"ציבורי" של המושג. 'בני ברוך' מגייסת לצרכיה את משאביהם של החברים שנשבו ברשתה, והיא מנצלת את משאביהם לטובתה. התוצאה היא התעצמות כלכלית. 'בני ברוך' אינה זקוקה לתמיכת המדינה.

21. כל האמור בסעיפים 6-10 מוכחש. ויודגש: הנתבע פנה לגורמים המוסמכים במכתב תלונה, על-מנת שיבדקו ויחקרו. במידה והגורמים האחראים לא יסברו שיש ממש בתלונה, מן הסתם הם לא יפעלו וממילא לא יוכלו להיגרם כל נזק. זה גם רציונל ההסדר של ההגנה על מתלונן/מוסר מידע המעוגן בסעיף 15(8) לחוק.

הטענות כי הנתבע פעל כדי לפגוע ככל האפשר בתובעת הן מגוחכות ואבסורדיות. לו רצה לפגוע מקסימלית ב-'בני ברוד' היה מפרסם ברבים את האשמותיו, יוצא לכלי התקשורת וכו', ולא שולח תלונות לגורמים המוסמכים, שממילא לא יעשו איתן דבר אם לא ימצאו שיש בהן ממש.

22. האמור בסעיפים 11 ו-12 נכון. לעניין ההערה בסוף סעיף 12 יובהר, כי גבי שרעבי חתמה וחותרת על מכתבים רשמיים שלה בתואר: "מפקחת ארצית לטיפול בנפגעי כתות".

23. לסעיפים 13-14:

הנתבע מודה במשלוח המכתב המצוטט בסעיף 13, ומכחיש את האמור בדברי ההקדמה המובאים לציטוט.

בהתאם לאמור בסעיף לסעיף 14 לכתב התביעה, מוגשת התביעה בגין 'כל אחד ואחד מהפרסומים ... המצוטטים והמובלטים [בסעיף 13]'. משמעות הדברים היא, שתביעה זו הוגשה בגין – לפי ספירתנו – שמונה אמירות שונות, אשר כל אחת מהן מהווה למעשה עילת תביעה נפרדת.

יחד עם זאת, התובעת אינה מסמנת בצורה ברורה היכן מסתיימת מבחינתה אמירה "מכפישה", והיכן מתחילה אמירה "מכפישה" חדשה. במצב דברים זה קשה להבין את טענות התובעת ויש קושי ברור להתגונן מפניהן. במידה וטעה הנתבע בספירת האמירות המהוות כל אחת ואחת מהן עילת תביעה, יובהרו מן הסתם הדברים בכתב התשובה.

24. האמור בסעיפים 15 ו-16 מוכחש. חרף תיאוריה הנרגשים והמופרזים של התובעת, מכתבו של הנתבע הוא בסך הכל פנייה לרשויות. ימצאו אלה שיש בתלונה ממש, יפעלו. לא ימצאו ממש, לא יפעלו, ולא נגרם ולא ייגרם כל נזק לתובעת.

25. הנתבע יטען, כי מכתב ההתראה שהוציאה התובעת לנתבע, המוזכר בסעיף 17, הוא דוגמא מובהקת לשימוש לרעה בדין, כאשר חוק איסור לשון הרע משמש אמצעי להלך אימים על אזרח, תוך שימוש במילים מפריזות ומועצמות, קביעת אולטימטומים בלתי אפשריים, והעדר פירוט כלשהו שיאפשר לימוד הטענות והתייחסות אליהן. לעניין מכתב ההתראה הנ"ל התייחסנו לעיל.

26. לסעיף 18: במכתב ההתראה הנ"ל כללה התובעת הצהרות על "נזקים שכבר נגרמו" עקב פנייתו של הנתבע לרשויות. מכתבו הראשון של ב"כ הנתבע [נספח ג לתביעה] היה בקשה לקבל פרטים נוספים על אותם נזקים קשים "שכבר נגרמו". התובעת לא השיבה למכתב, והצהרתה המאיימת על "נזקים קשים שכבר נגרמו" נותרו תלויים באוויר, והובהרה מהותם כאמצעי להלך אימים.

27. האמור בסעיף 19 מוכחש ותמוה. מדובר במכתב תשובה ענייני, שלא הופץ לאיש מעבר לב"כ התובעת, וסגנונו מאופק פי כמה ממכתב ההתראה שזכה הנתבע לקבל מהתובעת.

28. לאמור בסעיף 20 לעניין תביעת הדיבה שהגישה התובעת נגד 'המרכז לנפגעי כתות':

המדובר בדוגמא מובהקת לניצול חוק איסור לשון הרע לשם הרתעת מבקרים בזירה הציבורית. תביעת הדיבה כלל לא הוגשה בגין האמירה של המרכז לנפגעי כתות כיבני ברוך' היא כת. לגבי הצהרה זו שהופיעה במפורש בפרסומי 'המרכז' לא הוגשה התביעה. היא הוגשה בגין אמירה שגויה בנושא אחר, שאינה קשורה לנושא אפיון 'בני ברוך' כ"כת" (אלא לשאלה אם יש או אין מאפיינים פליליים בהתנהלותה). התובעת השתמשה באמירה זו כמנוף להשגת הישגים רחבים יותר מול המרכז, אולם הפשרה שהושגה לא כללה ויתור על טענת המרכז כי ל-'בני ברוך' מאפיינים מובהקים של כת (ההסדר היה, שהמרכז הסכים להוריד את הפרסום באותה עת, והתחייב כי יפנה לתובעת בטרם יבוצע פרסום חדש). הנתבע ידע באופן בלתי אמצעי, כי עמדתו המהותית של המרכז ביחס ל'בני ברוך' לא השתנתה.

29. כוונת התובעת בסעיף 21 אינה ברורה. הנתבע ידע והכיר את עמדת המרכז לנפגעי כתות, שלא השתנתה. יתכן שכוונת התובעת היא שעל הנתבע היה "ללמוד לקח" מתביעת הדיבה שהונחתה על ראשו של המרכז ולהימנע מלפעול בעניינים הקשורים ב-'בני ברוך' לבל אחריתו תהיה כאחריתו של המרכז. הנתבע יטען כי האסטרטגיה של התובעת ברורה, אך אין בכוונתו להיכנע לה, וכי אי כניעתו היא גם האינטרס הציבורי המובהק.

30. כל האמור בסעיפים 22-28 שאינו ציטוט סעיף 1 לחוק, מוכחש. מעבר להפניה להתייחסות הכללית שלעיל יובהר: הנתבע האמין באמונה שלמה באמיתות תוכן פנייתו; הנתבע הכיר את פועלה של 'בני ברוך', ומכל מקום הדין אינו מחייב בנסיבות ענייננו ביצוע "חקירה מוקדמת" בטרם פנייה לרשויות המוסמכות; הנתבע לא ביקש "להשניא את התובעת על הציבור" שכן הוא לא פנה לציבור. אם רצה ליצור פגיעה ברבים היה מפרסם את דבריו ברבים; הנתבע פנה לרשויות המוסמכות בלבד. ממילא אם לא ימצאו ממש בתלונתו לא יעשו דבר ולא ייגרם כל נזק לתובעת.

31. לעניין הסעדים הנתבעים על-ידי התובעת – סעיף 29 רבתי לתביעה.

א. הנתבע יטען, כי התובעת אינה זכאית לכל פיצוי. מעבר לכך שייטען כי ל'בני ברוך' אין שם טוב, ממילא, אם הרשויות המוסמכות לא ימצאו ממש בתלונתו הן לא יפעלו נגד תוכנית הלימודים מושא הפנייה ולא ייגרם לה כל נזק. הדברים הובנו כמבוונים לקבוצה הרוחנית 'בני ברוך' ולא לעמותה התובעת. מעבר לכך, ככל שיכול היה להיגרם נזק, הוא יכול היה להיגרם לילגדול בכיף ולא ל'בני ברוך'. ביחס ל'מרכז' לנפגעי כתות נוסף, הרי שלגבי בודאי אין ל'בני ברוך' שם טוב, הנתבע לא חידש למרכז מאום לגבי 'בני ברוך' – לא לגבי עניין שילוב תוכנית הלימודים ולא לגבי הביקורת על 'בני ברוך', עמדת המרכז לגבי 'בני ברוך' היתה ידועה לנתבע, המכתב הועבר גם למרכז לשם תיאום בלבד ומבלי שהמרכז נקט כל פעולה ביחס אליו – לא פרסמו ולא העבירו לגורם אחר כלשהו.

ב. לכבי בית המשפט אין, בכל הכבוד, הסמכות העניינית לחייב בפרסום תיקון והכחשה לנמעני הפנייה, ומכל מקום אין לכך כל הצדקה.

ג. לכבי בית המשפט אין, בכל הכבוד, הסמכות העניינית לחייב בפרסום תיקון והכחשה באמצעי התקשורת. מעבר לכך, מכיוון שהמכתב גם לא פורסם באמצעי התקשורת, עצם העלאת התביעה תמוהה, ומעידה על ניסיון "למנף" את התביעה לשם השגת הישגים שאינם קשורים בה.

ד. התובעת אינה רשאית לתבוע פיצויים נוספים, תהא הגדרתם אשר תהיה, אשר לא נכללו בסכום התביעה ואשר לא שולמה בגינם אגרה.

ה. הנתבע יטען כי שיקולי מדיניות מחייבים, בכל הכבוד, מעבר לדחיית התביעה, פסיקת הוצאות כבדות לזכותו – ר' מיד.

ה. שיקולי מדיניות לפסיקת הוצאות כבדות לחובת התובעת

32. תביעה זו הינה דוגמא לתופעה ההולכת וגוברת של שימוש בחוק איסור לשון הרע לשם הטלת אפקט מצנן על אזרחים המעזים לפעול נגד אינטרסים של גורמים רבי עוצמה, תוך ניצול פערי הכוחות והעול הכבד המוטל על אזרח מהשורה בשל עצם הצורך להתגונן מפני התביעה ללא קשר לתוצאתה (עשרות אלפי שקלים שכר טרחה, עשרות שעות הכנה, טרדה ועוגמת נפש, חרב סכום התביעה המרחפת שנים מעל ראשו וכיו"ב). תביעות דיבה מסוג זה מטילות אפקט מצנן תמור לא רק על הנתבע, אלא גם על מעגלים רחבים יותר של אזרחים וארגונים, המפנימים כי לפעולה ציבורית נגד הגורם החזק, ופעולה ציבורית נגד גורם חזק באופן כללי, עלול להיות מחיר אישי כבד.

33. תופעה זו מהווה איום קשה על חופש הביטוי של האזרח – לפעול, להתבטא, לנסות להשפיע, להתמודד מול האינטרסים של חזקים ממנו. בענייננו, על עצם יכולתו של האזרח אפילו להתלונן בפני הרשויות המוסמכות – אפילו ללא פעולה פומבית כלשהי בזירה הציבורית.

34. על בתי המשפט להפעיל, בכל הכבוד, את הכלים העומדים לרשותם לשם התמודדות עם התופעה. מכשיר ההוצאות הוא ראש וראשון בין אלה – בודאי כשהתביעה נדחית. מדיניות שיפוטית ראויה מחייבת, בכל הכבוד, כי התובע תביעת דיבה שיש לה פוטנציאל ממשי של הטלת אפקט מצנן ושל פגיעה בשיח ושיח החופשי (ולענייננו, גם ביכולתו של האזרח ולו להתלונן) החיוני לקיומה של חברה דמוקרטית, יישא לכל הפחות בסיכון משמעותי כלשהו.

35. מעבר לכך, בהתאם לפסיקה, יש לקבוע הוצאות בגין כל אמירה אליה מתייחסת התביעה ואשר נוהלה בגינה התדיינות, ולהתחשב במספר הסעדים שנדרשו. כל אלה באים, לצד סכום התביעה המנופח, "לנפח" את ההליך ובכך להכביד את עול ההתדיינות על הנתבע ולהחמיר את האפקט המצנן עליו ועל אחרים.

לפיכך יתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את התביעה על כל חלקיה, ולחייב את התובעת בהוצאות כבדות, לרבות שכ"ט עו"ד, המשקפות את הוצאותיו הישירות והעקיפות של הנתבע עקב ההליך שנכפה עליו, והנותנות ביטוי לשיקולי המדיניות כפי שהובאו בפסקה זו לעיל.

תל אביב, 19 באפריל 2013

 ישי שנידור, עו"ד
 ב"כ הנתבע